

Θ.Α. ΑΜΕΛΙΔΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

Α΄

ΛΥΚΕΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΒΙΒΛΙΟ Β΄

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΤΟΥ ΚΕΕ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2011

Εισαγωγικό σημείωμα

Το ηλεκτρονικό αυτό βιβλίο «Ελληνικά» του Ξενοφώντος είναι γραμμένο σε μορφή PDF. Υπάρχουν δύο αρχεία:

α) «Εκτύπωση βιβλίου» που ο συνάδελφος - καθηγητής μπορεί να εκτυπώσει ό,τι θέλει από το βιβλίο δίχως ερμηνευτικά σχόλια και τις απαντήσεις των ασκήσεων.

β) «e-τάξη» για να χρησιμοποιηθεί σε Η/Υ και σε διαδραστικό πίνακα. Σ' αυτό υπάρχουν επιπλέον **ερμηνευτικά σχόλια και οι απαντήσεις των ασκήσεων**. Αυτά μπορούν:

- Να εξαλειφθούν κάνοντας δεξί κλικ και διαγραφή.
- Να επανέλθουν κάνοντας αριστερό κλικ στην αναίρεση (το μπλε βελάκι στην επάνω γραμμή των εργαλείων).

Μπορεί ακόμη ο συνάδελφος να υπογραμμίσει, να γράψει και να προσθέσει ό,τι υλικό έχει ετοιμάσει ο ίδιος εμπλουτίζοντας συνέχεια το βιβλίο. Αυτό άλλωστε είναι και το πραγματικό νόημα του ηλεκτρονικού βιβλίου. Ένα βιβλίο ζωντανό, σε διαρκή εξέλιξη.

Σημαντική θα είναι επίσης η βοήθεια που μπορείτε να βρείτε για κάθε γραμματικό και συντακτικό φαινόμενο στα βιβλία μου «**Γραμματική των Αρχαίων Ελληνικών**» και «**Συντακτικό των Αρχαίων Ελληνικών**».

Για περισσότερες ασκήσεις Γραμματικής μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το βιβλίο μου «**Ασκήσεις Γραμματικής Αρχαίων Ελληνικών**».

Για τις λεξιλογικές ασκήσεις μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το βιβλίο μου «**Λεξιλογικές ασκήσεις Αρχαίων Ελληνικών**».

Θ. Α. Αμελίδης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1. Αρχαία Ελληνική ιστοριογραφία	7
2. Η ζωή του Ξενοφώντα	13
ΚΕΙΜΕΝΑ	
Βιβλίο 2. Κεφάλαιο I	
Παράγραφοι 16 - 18	19
Παράγραφοι 19 – 21	33
Παράγραφοι 22 – 24	47
Παράγραφοι 25 – 27	71
Παράγραφοι 28 – 29	88
Παράγραφοι 30 – 32	105
Παραδείγματα συνθετικών – δημιουργικών εργασιών	110
Βιβλίο 2. Κεφάλαιο II	
Παράγραφοι 1 – 2	112
Παράγραφοι 3 – 4	133
Παράγραφοι 16 – 17	153
Παράγραφοι 18 – 19	170
Παράγραφοι 20 – 21	188
Παράγραφοι 22 – 23	208
Παραδείγματα συνθετικών – δημιουργικών εργασιών	226
Βιβλίο 2. Κεφάλαιο III	
Παράγραφος 50	228
Παράγραφος 51	241

Παράγραφοι 52 – 53	260
Παράγραφοι 54 – 55	279
Παράγραφος 56	300
Παραδείγματα συνθετικών – δημιουργικών εργασιών	317
Βιβλίο 2. Κεφάλαιο IV	
Παράγραφοι 18 - 19	319
Παράγραφοι 20 - 22	333
Παράγραφος 23	348
Παράγραφοι 37 – 38	356
Παράγραφοι 39 – 42	368
Παράγραφος 43	386
Εργασίες συνολικής θεώρησης	395
Παραδείγματα συνθετικών – δημιουργικών εργασιών	403

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 3 – 4

I. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κάνοντας διπλό αριστερό κλικ στο **ανοίγει** η σημείωση.
Κάνοντας αριστερό κλικ στη διαγραφή X κλείνει η σημείωση.

1. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς

ἐλέγετο ἢ συμφορὰ, καὶ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν

μακρῶν τειχῶν εἰς ἄστὺ διῆκεν, ὁ ἕτερος τῶ ἑτέρῳ

παραγγέλλον· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ

μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι

αὐτοὶ ἑαυτοὺς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν   Μηλίου

τε Λακεδαιμονίους ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία,

  καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίους καὶ Τορωναίους καὶ Αἰγινήτας

καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων.

2.   Τῇ δ' ὕστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν ἐν ἧ ἔδοξε τοὺς τε

λιμένας ἀποχῶσαι πλὴν ἐνὸς καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν καὶ

φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ τᾶλλα πάντα ὡς εἰς πολιορκίαν
παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

ΙΙ. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

3. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἀφικομένης τῆς Παράλου νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορὰ, καὶ οἰμωγὴ διῆκεν εἰς ἄστν ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μακρῶν τειχῶν, παραγγέλλων ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ· ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον πενθοῦντες τοὺς ἀπολωλότας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοὺς, νομίζοντες πείσεσθαι οἷα ἐποίησαν Μηλίους τε ὄντας ἀποίκους Λακεδαιμονίους, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας	3. Στην Αθήνα, λοιπόν, ὅταν ἔφτασε ἡ Πάραλος τὴ νύχτα, διαδίδοταν ἡ εἶδηση τῆς συμφορᾶς, καὶ ὁ θρήνος ἐφθασε στὴν πόλη ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ διαμέσου τῶν μακρῶν τειχῶν, αναγγέλλοντας ὁ ἕνας στὸν ἄλλο· ὥστε ἐκείνη τὴν νύχτα κανεὶς δε κοιμήθηκε, ὄχι μόνον γιατί πενθοῦσαν ὄσους εἶχαν χαθεῖ, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ἀκόμη οἱ ἴδιοι τὸν εαυτὸ τους, ἐπειδὴ νόμιζαν ὅτι θα πάθουν ὅσα ἔκαναν καὶ στους Μηλίους, που ἦταν ἀποικοὶ τῶν Λακεδαιμονίων, ἀφοῦ τοὺς υπέταξαν με πολιορκία, καὶ στους Ἰστιαίους

καὶ Σκιωναίους	και στους Σκιωναίους
καὶ Τορωναίους	και στους Τορωναίους
καὶ Αἰγινήτας	και στους Αιγινήτες
καὶ πολλοὺς ἄλλους	και σε πολλούς άλλους
τῶν Ἑλλήνων.	από τους Ἑλληνες.
4. Τῇ δ' ὕστεραία	4. Την επόμενη ημέρα
ἐποίησαν ἐκκλησίαν	έκαναν συνέλευση του λαού,
ἐν ἣ ἔδοξε	στην οποία απεφάσισαν
ἀποχῶσαι τε τοὺς λιμένας	και να επιχωματώσουν τα λιμάνια
πλὴν ἐνὸς	εκτός από ένα
καὶ τὰ τείχη εὐτρεπίζειν	και τα τείχη να επισκευάζουν
καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι	και να τοποθετούν φρουρές
καὶ παρασκευάζειν τὴν πόλιν	και προετοιμάζουν την πόλη
πάντα τᾶλλα ὡς εἰς πολιορκίαν.	σ' όλα τα άλλα όπως για πολιορκία.

ΙΙΙ. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Παραδείγματα ερωτήσεων ανοικτού τύπου

Α. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης

Ι. Ερωτήσεις ελεύθερης ανάπτυξης

1. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των κατοίκων της Αθήνας μόλις πληροφορήθηκαν την καταστροφή του αθηναϊκού στόλου στους Αιγός Ποταμούς; Πώς τους χαρακτηρίζετε;
2. Τι σήμαινε για τους Αθηναίους η αναγγελία της συντριβής της ναυτικής τους δύναμης στους Αιγός Ποταμούς; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
3. Ποια μέτρα πήραν οι Αθηναίοι προκειμένου να προστατευθούν -όσο μπορούσαν πλέον- και πώς κρίνετε τα μέτρα αυτά;
4. Τι σημασία είχε η συμπεριφορά των ίδιων των Αθηναίων προς άλλους Έλληνες για να κρίνουν ότι και οι ίδιοι κινδυνεύουν τώρα μετά την ήττα τους στους Αιγός Ποταμούς;
5. Νομίζετε ότι οι Αθηναίοι μετά από τις πρώτες αντιδράσεις τους (τον πρώτο πανικό τους) από την είδηση της καταστροφής του ναυτικού τους, στη συνέχεια αντέδρασαν διαφορετικά και -αν ναι- ποιες ενέργειες έκαναν και πώς τους κρίνετε γι' αυτές;
6. Πώς έφτασε στην πόλη της Αθήνας η είδηση της συντριβής των Αθηναίων στους Αιγός Ποταμούς; Πώς κρίνετε τον τρόπο μετάδοσης μιας είδησης με αυτό τον τρόπο σε σύγκριση με τα σημερινά δεδομένα στον τομέα της μετάδοσης ειδήσεων και πληροφοριών;

7. Με χρήση ποιων χρόνων ρημάτων και ρηματικών τύπων -και σε ποια τμήματα του κειμένου;- πετυχαίνει ο συγγραφέας να παρουσιάσει την ψυχολογική κατάσταση των Αθηναίων ή τις ενέργειές τους μετά την αναγγελία της είδησης της ήττας τους;
8. Με ποιους λεκτικούς τρόπους κάθε μορφής παρουσιάζει ο Ξενοφών το όλο ψυχολογικό κλίμα που δημιουργήθηκε στην Αθήνα και τις ενέργειες στις οποίες προέβησαν οι Αθηναίοι μετά την αναγγελία της ήττας τους στους Αιγός ποταμούς;

ΙΙ. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Πώς αντέδρασαν οι Αθηναίοι όταν έφτασε η θλιβερή στην Αθήνα είδηση της μεγάλης ήττας;
2. Με ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνεται η πρώτη αντίδραση των Αθηναίων στην αναγγελία της συντριβής της ναυτικής τους δύναμης στους Αιγός Ποταμούς;
3. Νομίζετε ότι οι Αθηναίοι είχαν πάντοτε συμπεριφερθεί σε όλους τους αντιπάλους τους Έλληνες με πολιτισμένο τρόπο; Να δικαιολογήσετε με συντομία την απάντησή σας.
4. Σε ποιους Έλληνες είχαν συμπεριφερθεί με σκληρό τρόπο οι Αθηναίοι και πώς τους κρίνετε γι' αυτό; Να απαντήσετε με συντομία.
5. Νομίζετε ότι οι Αθηναίοι ξεπέρασαν πολύ γρήγορα τον αρχικό πανικό τους από την είδηση της καταστροφής κι αν ναι από πού φαίνεται αυτό;
6. Πιστεύετε ότι οι Αθηναίοι και στη δύσκολη στιγμή που βρέθηκαν τήρησαν τις δημοκρατικές διαδικασίες; Πώς τους κρίνετε γι' αυτό;
7. Με ποιο τρόπο έφτασε από τον Πειραιά στην Αθήνα η είδηση της αθηναϊκής ήττας;

8. Να χωρίσετε το κείμενο σε ενότητες και να δώσετε ένα σύντομο τίτλο για καθεμιά.
9. “οὐδείς ἐκοιμήθη”: Ποια είναι η σημασία (από άποψη περιεχομένου) της φράσης αυτής;

ΙΙΙ. Συνδυασμός ερωτήσεων σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Γιατί οι Αθηναίοι νιώθουν τρόμο μετά τη συντριβή της ναυτικής τους στους Αιγός Ποταμούς; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
2. Ποια σημασία έχει για τους Αθηναίους η επισκευή των τειχών και τα άλλα μέτρα που έλαβαν μετά την είδηση της καταστροφής στους Αιγός Ποταμούς; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
3. “ὡς εἰς πολιορκίαν”: Αφού ερμηνεύετε τη φράση αυτή (λεξιλογικά) να προσδιορίσετε αν η πολιορκία μιας πόλης δημιουργεί συγκεκριμένα συναισθήματα και υπαγορεύει ορισμένες ενέργειες και στάση στους κατοίκους μιας πόλης. Να προσδιορίσετε αν το ίδιο ισχύει για τους Αθηναίους στη συγκεκριμένη περίπτωση. Να αναπτύξετε τις απόψεις σας.

IV. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου**I. Άσκηση του τύπου “Σωστό-Λάθος”**

Σημειώστε X στο αντίστοιχο τετράγωνο επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

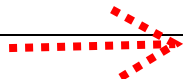
Σωστό Λάθος

1. Η είδηση της ήττας των Αθηναίων έφτασε πρώτα στην Αθήνα και κατόπιν στον Πειραιά.	☐	☒
2. Το ιερό πλοίο “Πάραλος” δεν κατόρθωσε να φτάσει μέχρι τον Πειραιά.	☐	☒
3. Η είδηση της καταστροφής των Αθηναίων στους Αιγός ποταμούς έφτασε με πεζοπόρο αγγελιαφόρο στην Αθήνα.	☐	☒
4. Οι Αθηναίοι αμέσως μετά την ήττα τους νόμισαν ότι ο καλύτερος τρόπος που είχαν για να σωθούν ήταν να γκρεμίσουν αμέσως τα τείχη της πόλης τους.	☐	☒
5. Οι Αθηναίοι δέχτηκαν από την αρχή με πολύ ψυχραιμία την είδηση της ήττας τους.	☐	☒
6. Η ζωή στην Αθήνα δεν έχασε καθόλου το συνήθη ρυθμό της με την αναγγελία της ήττας των Αθηναίων στους Αιγός Ποταμούς.	☐	☒
7. Οι Αθηναίοι μετά την ήττα τους λόγω του ψυχολογικού πλήγματος που δέχτηκαν έμειναν αδρανείς περιμένοντας παθητικά την εξέλιξη των γεγονότων.	☐	☒
8. Οι πρώτες ενέργειες των Αθηναίων μετά την ήττα τους αποφασίστηκαν στην εκκλησία του δήμου.	☒	☐

9. Οι Αθηναίοι είχαν φερθεί σε όλους τους Έλληνες πάντοτε καλά γι' αυτό δεν πανικοβλήθηκαν από την ήττα τους.
10. Ο θρήνος στην Αθήνα ήταν μόνο για τους νεκρούς του πολέμου.
11. Οι Αθηναίοι είχαν υποτάξει με πολιορκία τους Μηλίους.

II. Άσκηση σύζευξης

Να συνδέσετε σωστά τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει.

A	B
1. “οὐδείς ἐκοιμήθη,. πενθοῦντες”	α) πολυσύνδετο σχήμα
2. “οἰμωγή”	β) εναλλαγή παρελθοντικών χρόνων
3. “καί τὰ τείχη εὐτρεπίζειν ... καί τ' ἄλλα πάντα”	γ) ανακολουθία
	δ) θρήνος-συγκίνηση
4. “ἐλέγετο” - “ἐποίησαν”	ε) αισιοδοξία
5. “νομίζοντες πείθεσθαι”	στ) φόβος αντίποινων

1 - β
2 - δ
3 - α
4 - γ
5 - στ

Όλες οι απαντήσεις των ασκήσεων μπορούν:
α) **Να εξαλειφθούν** κάνοντας δεξί κλικ και διαγραφή.
β) **Να επανέλθουν** κάνοντας αριστερό κλικ στην αναίρεση (το μπλε βελάκι στην επάνω γραμμή εργαλείων)

IV. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Α. Ερωτήσεις - ασκήσεις σύντομης απάντησης

1. Να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο των εγκλίσεων του μέσου και παθητικού αορίστου των ρηματικών τύπων *έλεγετο, έκοιμήθη, παραγγέλλων*, (σε όλες τις παραλλαγές κάθε χρόνου) κατά τον παρακάτω πίνακα:

	Οριστική	Υποτακτ.	Ευκτική	Προστακτ.
<i>Μ. Αόρ.</i>	α) εΐπετο	εΐπηται	εΐποιτο	εΐπέσθω
	β) έκοιμήσατο	κοιμήσηται	κοιμήσαιτο	κοιμησάσθω
	γ) <i>παρηγγείλατο</i>	παραγγείληται	παραγγείλαιτο	παραγγειλάσθω
<i>Π. Αόρ.</i>	α) έλέχθη	λεχθῆ	λεχθείη	λεχθήτω
	β) έκοιμήθη	κοιμηθῆ	κοιμηθείη	κοιμηθείτω
	γ) παρηγγέλθη	παραγγελθῆ	παραγγελθείη	παραγγελθήτω

2. *νοκτός, ἄστν, λιμένας, τείχη*: Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις ενικού και πληθυντικού των λέξεων.
3. “*οὐ μόνον τούς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλά πολύ μᾶλλον ἔτι αὐτοί ἑαυτούς, πείθεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν ...*”: Να ξαναγράψετε το παραπάνω κείμενο μεταφέροντες τους κλιτούς τύπους στον ενικό αριθμό εκτός από τη λέξη “*οἷα*” (της οποίας την αντίστοιχη πτώση του ενικού να γράψετε, σε ιδιαίτερη σημείωση, μετά από την ολοκλήρωση της μετατροπής του κειμένου).

Κάνοντας διπλό αριστερό κλικ στο ανοίγει η σημείωση.

Κάνοντας αριστερό κλικ στη διαγραφή X κλείνει η σημείωση.

Β. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

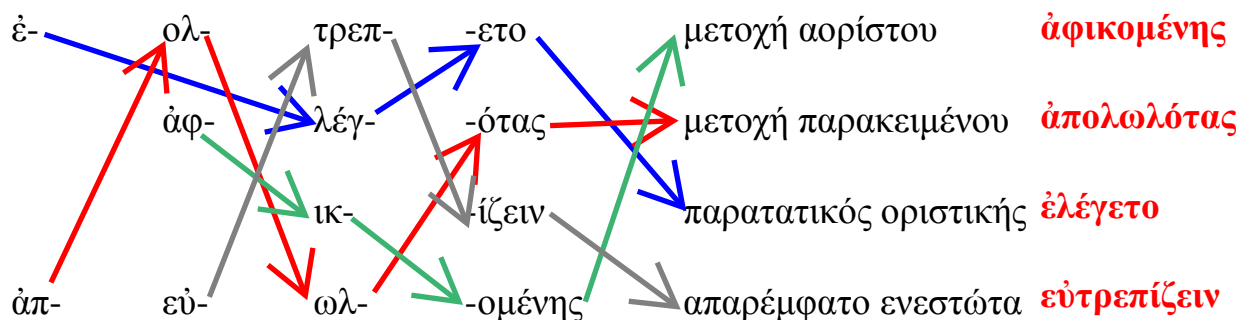
I. Άσκηση του τύπου “Σωστό-Λάθος” (με διάζευξη)

Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το λάθος:

- *ἀφικομένης*: είναι μετοχή ~~ενεστώτα~~ ή αορίστου;
- *πείσεσθαι*: είναι απαρέμφ. μέλλοντα ~~του πείθεμαι~~ ή του πάσχω;
- *Αίγνητάς*: είναι ουσιαστικό πρώτης ~~ή τρίτης~~ κλίσης;
- *οἶα*: είναι ~~θηλυκό~~ ή ουδέτερο αναφ. αντωνυμίας;
- *πολιορκία*: είναι ~~ονομαστική~~ ή δοτική ενικού;
- *πολύ*: είναι ~~επίθετο~~ ή επίρρημα θετικού βαθμού;
- *ἑαυτούς*: είναι ~~οριστική~~ ή αυτοπαθητική αντωνυμία;
- *ἀποχῶσαι*: είναι ~~ευκτική αορίστου~~ ή απαρέμφ. αορίστου;
- *πλήν*: είναι ~~επίρρημα~~ ή καταχρηστική πρόθεση;

II. Άσκηση σύζευξης

Να σχηματίσετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται, παίρνοντας τα διάφορα μέρη από τις στήλες που ακολουθούν:

ΙΙΙ. Ασκήσεις συμπλήρωσης

1. Να μεταφερθεί ο ίδιος ρηματικός τύπος στους άλλους χρόνους:

Ενεστ:	νομίζοντες	παραγγέλλων	παρασκευάζειν
Μέλλ:	νομιούντες	παραγγεῶν	παρασκευάσειν
Αόρισ:	νομίσαντες	παραγγείλας	παρασκευάσαι
Παρακ:	νενομικότες	παρηγγελκῶς	παρεσκευακέναι

Ενεστ:	πάσχειν	ἀφικνουμένης	ποιοῦσι	ἀπολλυμένους
Μέλλ:	πείσεσθαι	ἀφιζομένης	ποιήσουσι	ἀπολουμένους
Αόρισ:	παθεῖν	ἀφικομένης	ἐποίησαν	ἀπολομένους
Παρακ:	πεπονθέναι	ἀφιγμένης	πεποιήκασι	ἀπολωλότας

2. Να γραφεί το ίδιο πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του ίδιου χρόνου:

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεστ:	δοκεῖ	δοκῆ	δοκοῖ	δοκεῖτω
Αόρισ:	ἔδοξε	δόξη	δόξαι	δοξάτω

3. Να συμπληρώσετε τον πίνακα βρίσκοντας όλες τις αντωνυμίες του κειμένου και συμπληρώνοντας το είδος (π.χ. δεικτική, αναφορική κλπ.), το γένος, την πτώση και τον αριθμό κάθε αντωνυμίας. (Ως προς

το είδος, στις αόριστες αντωνυμίες να διευκρινιστεί αν πρόκειται για επιμεριστικές ή όχι. Η λέξη “πάντα” να μη ληφθεί υπόψη).

Αντωνυμία	Είδος αντωνυμίας	Γένος	Αριθμός	Πτώση
ἕτερος	αόριστη επιμ.	αρσεν.	ενικός	ονομαστική
ἑτέρω	αόριστη επιμ.	αρσεν.	ενικός	δοτική
ἐκείνης	δεικτική	θηλυκό	ενικός	γενική
οὐδείς	αόριστη επιμ.	αρσεν.	ενικός	ονομαστική
αὐτοὶ	οριστική	αρσεν.	πληθυντ.	ονομαστική
ἑαυτοὺς	αυτοπαθητ.	αρσεν.	πληθυντ.	αιτιατική
οἷα	αναφορική	ουδέτ.	πληθυντ.	αιτιατική
ἄλλους	αόριστη επιμ.	αρσεν.	πληθυντ.	αιτιατική
τᾶλλα	αόριστη επιμ.	ουδέτ.	πληθυντ.	αιτιατική

V. ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Α. Ερωτήσεις - ασκήσεις σύντομης απάντησης

1. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως ο συντακτικός ρόλος των λέξεων ή φράσεων που δίνονται

- *τῆς Παράλου*: είναι στο *ἀφικομένης*
υποκείμενο
- *ἀφικομένης*: είναι ...**χρονική**..... μετοχή και γενική ...**απόλυτη**..
- *νυκτός*: είναι γενική του (δηλ., που δηλώνει)
χρόνου **χρονική στιγμή**
- *τῶ ἑτέρω*: είναι...**αντικείμενο**..... στο ...**παραγγέλλων**.....
- *οἷα*: είναι..... του *ἐποίησαν*
σύστοιχο αντικείμενο
- *πολιορκία*: είναι δοτική του ...**τρόπου**.....
χρόνου
- *τῆ ὕστεραία*: είναι δοτική του
- *τά τείχη*: είναι **αντικείμενο** στο *εὐτρεπίζειν*.
- *τᾶλλα*: είναι στο
αιτιατική της αναφοράς **παρασκευάζειν**
- *πάντα*: είναι **κατηγορηματικός** προσδιορισμός στο ...**τᾶλλα**.....

2. “ἐκ οὐ Πειραιῶς”, “πλὴν ἑνός”, “εἰς πολιορκίαν”: Να χαρακτηρίσετε τη συντακτική λειτουργία των εμπρόθετων προσδιορισμῶν αυτῶν.

B. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Άσκηση του τύπου “Σωστό - Λάθος” (με διάζευξη)

Στις παρακάτω προτάσεις να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος:

- *Παράλου*: είναι υποκείμενο ή ~~αντικείμενο~~ στο *ἀφικομένης*;
- *ἑτέρω*: είναι ~~δοτ. της αιτίας~~ ή αντικείμενο στο *παραγγέλλων*;
- *ὥστ’ ἐκείνης ... νομίζοντες*: είναι κύρια ή ~~δευτερεύουσα~~ πρόταση;
- *πολύ*: είναι ~~επιθετικός~~ ή επιρρηματικός προσδιορισμός;

- *ἀποίκους*: είναι ~~υποκείμενο~~ του *ὄντας* ή κατηγορούμενο;
- *τῶν Ἑλλήνων* είναι ~~γενική κτητική~~ ή γεν. διαιρετική στο *Ἑλλήνων*;
- *πάντα*: είναι κατηγορηματικός ή ~~προσδιορισμός~~ στο *τάλλα*;
- *τάλλα*: είναι αιτιατική της αναφοράς ή ~~(σύστοιχο) αντικείμ.~~
στο *παρασκευάζειν*;
- *ἀποχῶσαι*: είναι υποκείμενο ή ~~αντικείμενο~~ του *ἔδοξε*;
- *εἰς πολιορκίαν*: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός ~~αιτίας~~ ή σκοπού;

Γ. Συνδυασμός ασκήσεων ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Α. Σημειώστε X στο αντίστοιχο τετράγωνο επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

Σωσ. Λάθ.

α) <i>νυκτός</i>	υποκείμενο στο <i>ἀφικομένης</i>	☐	☒
β) <i>τούς ἀπολωλότας</i>	αντικείμενο του <i>πενθοῶντες</i>	☒	☐
γ) <i>μᾶλλον</i>	επιρρ. προσδιορισμός του ποσού	☒	☐
δ) <i>τῇ ὑστεραία</i>	δοτική του χρόνου	☒	☐
ε) <i>εὐτρεπίζειν</i>	αντικείμενο του <i>ἔδοξε</i>	☐	☒
στ) <i>τά τείχη</i>	υποκείμενο του <i>εὐτρεπίζειν</i>	☐	☒

Β. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας στις προτάσεις (α), (ε) και (στ).

2. Α. Να συμπληρώσετε τον πίνακα σημειώνοντας ένα X (ή γράφοντας τη λέξη “ναι”) όπου (και όσες φορές για κάθε μετοχή) χρειάζεται. Στη στήλη “Θέση” να γραφεί η συντακτική λειτουργία της λέξης (π.χ. υποκείμενο, αντικείμενο, προσδιορισμός τρόπου κλπ.).

Μετοχή	Επιθ.	Επιρ.	Απόλ.	Θέση
άφικομένης		X	X	επιρ. προσδ. του χρόνου
παραγγέλλων		X		επιρ. προσδ. του τρόπου
άπολωλότας	X			αντικείμενο
νομίζοντες		X		επιρ. προσδ. της αιτίας
όντας	X			επιθετικός προσδιορισμός
κρατήσαντες		X		επιρ. προσδ. του χρόνου

B. Να αναλύσετε τις παρακάτω από τις μετοχές αυτές σε ισοδύναμες τους προτάσεις: *άφικομένης, νομίζοντες, όντας, κρατήσαντες.*

VI. ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Ερωτήσεις - ασκήσεις ανοικτού τύπου

1. Να μεταφέρετε στα νέα ελληνικά τις παρακάτω λέξεις και φράσεις του κειμένου:

α) τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτός: **όταν έφθασε η Πάραλος τη νύχτα**

β) οἰμωγή (έκ τοῦ Πειραιῶς): **ο θρήνος (από τον Πειραιά)**

γ) εἰς τό ἄστν διῆκεν: **στην πόλη έφθασε**

δ) οὐ μόνον τούς ἀπολωλότας πενθοῦντες: **όχι μόνο γιατί πενθούσαν
όσους είχαν χαθεί**

ε) πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίους: **επειδή νόμιζαν ότι θα
πάθουν όσα έκαναν στους Μηλίους**

στ) κρατήσαντες πολιορκία: **αφού (τους) υπέταξαν με πολιορκία**

ζ) τῆ δ' ὕστεραίρ: **την επόμενη ημέρα**

2. Να μεταφέρετε στα αρχαία ελληνικά (με τη βοήθεια του κειμένου) τις φράσεις:

α) διαδιδόταν η συμφορά: **έλέγετο ή συμφορά**

β) αναγγέλλοντας ο ένας στον άλλον: **παραγγέλλον ό έτερος τῶ έτέρῳ**

γ) εκείνη τη νύχτα: **έκείνης τῆς νυκτός**

δ) την δε επομένη συγκάλεσαν συνέλευση λαού:

... τῆ δ' ὕστεραία έκκλησίαν ἐποίησαν

ε) αποφασίστηκε να κλείσουν με επιχωμάτωση τα λιμάνια:

έδοξε τούς λιμένας έπιχωσαι

στ) σαν (όπως) για πολιορκία: **ὡς εἰς πολιορκίαν**

3. Να γράψετε έξι λέξεις παράγωγες (απλές ή σύνθετες) από τα θέματα *πασχ-*, *παθ-* του ρήματος *πάσχω* και να σχηματίσετε με αυτές προτάσεις στα νέα ελληνικά.

4. Να γράψετε στα νέα ελληνικά πέντε σύνθετα ουσιαστικά ή επίθετα με α' ή β' συνθετικό τη λέξη *άστν* και να σχηματίσετε με αυτά σύντομες φράσεις.

5. Να γράψετε στα αρχαία ελληνικά:

α) από ένα συνώνυμο για τις λέξεις: *οἰμωγή*, *διήκω*, *ἕτερος*, *νομίζω*.

β) από ένα αντίθετο για τις λέξεις: *ἀφικνοῦμαι*, *κρατῶ*, *οὐδείς* (στον πληθυντικό), *κοιμοῦμαι*.

B. Ερωτήσεις - ασκήσεις κλειστού (αντικειμενικού) τύπου

I. Συμπλήρωση προτάσεων

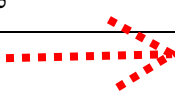
Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με λέξεις παράγωγες (απλές ή σύνθετες) του *κρατῶ* ώστε να ολοκληρώνεται το νόημά τους:

- Η **συγκράτηση** του πληθωρισμού είναι μέλημα πολλών κυβερνήσεων σε όλο τον κόσμο.
- Παρά τη δυσκολία του χτεσινού αγώνα, στο τέλος **επικράτησε** η δική μας ομάδα.
- Το φράγμα **συγκράτησε** την ορμητική ροή του ποταμού.
- Πριν από τη δημιουργία ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών υπήρχε μόνο **κρατικό** ραδιόφωνο.
- Για τακτοποίηση κάποιων οφειλών του προς το Δημόσιο, του έγινε κάποια **παρακράτηση** μισθού.

- Κατά τη διάρκεια των περσικών πολέμων, οι Έλληνες ταπείνωσαν την περσική **αυτοκρατορία**.
- Επειδή θεωρήθηκε ύποπτος διατάχτηκε η προσωρινή **κράτησή** του.
- Ήταν **δικτάτορας** επειδή ουσιαστικά κυβερνούσε μόνος.
- Η ιδιωτικοποίηση κάποιων κρατικών επιχειρήσεων ονομάζεται **κρατικοποίηση**.
- Η παράνομη κράτηση ή κατοχή ονομάζεται **παρακράτηση**.
- Στο μισθό γίνονται κάποιες **κρατήσεις** υπέρ του ταμείου υγείας των ασφαλισμένων.

II. Άσκηση σύζευξης

Να συνδέσετε τις λέξεις και τις φράσεις της στήλης Α με την απόδοσή τους στα νέα ελληνικά, όπως δηλώνεται στη στήλη Β. Τρία στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. ἀπολωλότας	α) φρουρές
2. ὁ ἕτερος τῶ ἑτέρῳ	β) θα πείθουν
3. οἷα	γ) νεκρούς
4. ἔτι	δ) τέτοια που, όμοια με όσα
5. αὐτοί ἑαυτούς	ε) ἔνεκα της πολιορκίας
6. πείσεσθαι	στ) ακόμη
7. φυλακάς	ζ) ο ένας με τον άλλο
8. ὡς εἰς πολιορκίαν	η) θα πάθουν
	θ) ωστόσο
	ι) σαν για πολιορκία
	ια) οι ίδιοι τους εαυτούς τους

1 - γ
2 - ζ
3 - δ
4 - στ
5 - ια
6 - η
7 - α
8 - ι

VII. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Από πού αλλού γνωρίζουμε το ιερό πλοίο “*Πάραλος*” στον Πελοποννησιακό πόλεμο; Να προσδιορίσετε το ρόλο των ιερών πλοίων.
2. Πώς έφτασε στην πόλη της Αθήνας η είδηση της συντριβής των Αθηναίων στους Αιγός Ποταμούς; Να συγκρίνετε τους τρόπους μετάδοσης των ειδήσεων στη σημερινή εποχή με τον τρόπο που αναφέρεται στο κείμενο και να διατυπώσετε τα συμπεράσματά σας.
3. Να βρείτε τις **γενικές** και **δοτικές** του κειμένου (όχι τις εμπρόθετες) που χρησιμοποιούνται επιρρηματικά για δήλωση χρόνου και να προσδιορίσετε αν υπάρχει αντίστοιχο φαινόμενο (με χρήση πτώσεων ουσιαστικών) στα νέα ελληνικά και -αν ναι- σε ποιες πτώσεις το συναντούμε σήμερα και να δώσετε μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα.
4. Να εντοπίσετε τους **εμπρόθετους προσδιορισμούς** του κειμένου, να τους χαρακτηρίσετε και να γράψετε παραδείγματα στα νέα ελληνικά: α) με τις προθέσεις εκείνες (εφόσον υπάρχουν) που συντάσσονται με την ίδια πτώση και έχουν την ίδια λειτουργία και β) με τις προθέσεις που έχουν σήμερα αντικατασταθεί από ισοδύναμές τους στην ίδια με αυτές λειτουργία. Επίσης, κατά το συσχετισμό αυτό, να επισημάνετε τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ αρχαίου και σύγχρονου λόγου (ως προς τη σύνταξη κλπ.) στις περιπτώσεις αυτές.
5. Στο κείμενο υπάρχει μια *γενική απόλυτος* και μια *ονομαστική απόλυτος*. Να βρεθούν αυτές, να προσδιοριστούν τα υποκείμενά τους και να δικαιολογηθεί το γιατί είναι απόλυτοι.